

IKUT-selvitys

Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI toteuttaa osana Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän koordinoimaa ”Ihmiskaupan uhrien työelämätaitojen ja -valmiuksien kehittäminen” (IKUT) -projektia selvityksen ihmiskaupan uhrien tilanteesta työmarkkinoilla ja työelämäpalveluiden saajana Suomessa. Kesällä 2020 käynnistyneen IKUT-hankkeen rahoitus on peräisin Euroopan sosiaalirahastosta ja sen myöntää Hämeen Ely-keskus.

IKUT-hankkeen tavoitteena on vahvistaa ihmiskaupan uhrien työelämätaitoja, kehittää uhreille suunnattuja työelämäpalveluita, lisätä tietoa ihmiskaupan uhrien asemasta työelämässä ja lisätä yksityisen sektorin osallistumista ihmiskaupan vastaiseen työhön. Hankkeessa laaditaan em. selvityksen lisäksi työelämävalmennusmalli ihmiskaupan uhreille sekä järjestetään yrityksille teemaseminaareja ja koulutusta ihmiskaupasta ja yritysvastuusta.

Tämä kysely on suunnattu erityisesti henkilöille, jotka työskentelevät maahanmuuttajien työllistymisen parissa ja sen tavoitteena on kartoittaa haasteita, ongelmia ja puutteita, joita nämä ammattilaiset ovat kohdanneet tukiessaan ihmiskaupan uhrien ja mahdollisesti muiden erityisen haavoittuvassa tilanteessa olevien maahanmuuttajien työllistymistä.

Jos haluat antaa yhteystietosi mahdollista jatkohaastattelua varten, sinulla on siihen mahdollisuus kyselyn lopussa. Jatkohaastatteluiden tarkoitus on syventää kyselyllä kerättyä tietoa, sekä keskustella etenkin työllistymistä tukevista toimista ja palveluista sekä niihin liittyvistä tarpeista ja mahdollisuuksista. Voit jakaa tämän kyselyn myös kollegoillesi, mikäli heillä on asiaan liittyvää tietoa.

Kyselyaineiston käsittely

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja nimetöntä. Aineistoon perustuvassa raportoinnissa huolehdimme siitä, että vastaajien yksilöinti raportin perusteella ei ole mahdollista.

Ainoastaan HEUNIn tutkijat käsittelevät kyselyaineistoa. Aineistoa ei luovuteta Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän/Maahanmuuttoviraston käyttöön. Vastauksia käytetään osana HEUNIn vuoden 2021 aikana toteuttamaa selvitystä ja niitä voidaan käyttää myös tulevaisuudessa tai julkaisuissa edellä mainittuja tutkimuseettisiä käytäntöjä noudattaen. **Vastausaikaa on jatkettu maaliskuun loppuun, eli pyydämme sinua vastaamaan kyselyyn viimeistään 31.3.2021.**

Kiitos vastauksestasi! Jos sinulla on kysyttävää kyselyyn liittyen, voit ottaa yhteyttä HEUNIn tutkijaan Anna-Greta Pekkariseen (anna-greta.pekkariinen@om.fi).

Annan suostumukseni vastausteni käyttämiseen tätä tutkimusta varten tällä sivulla kuvatulla tavalla

Kyllä

Ei

Pyydämme ensin muutamia taustatietoja sinusta ja työstäsi. Kaikki vastaukset ovat luottamuksellisia.

1. Missä päin Suomea työskentelet?

Pohjois-Suomi

Etelä-Suomi

Keski-Suomi

Länsi-Suomi

Itä-Suomi

2. Työnantajasi / organisaatio, jossa työskentelet

Työ- ja elinkeinotoimisto

Kaupungin tai kunnan työllisyyspalvelut

Kaupungin tai kunnan sosiaalitoimi

Kansaneläkelaitos

Järjestö

Muu, mikä?

3. Mikä on ammattinimikkeesi?

- Sosiaalityöntekijä
- Sosiaalihoaja
- Suunnittelija
- Palveluneuvoja
- Palveluohjaaja
- Työllisyysohjaaja
- Työllisyyskoordinaattori
- Asiantuntija
- Muu, mikä?

Työllistymisen haasteet

Tällä kyselyllä kartoitetaan **maahanmuuttajataustaisten ihmiskaupan uhrien, hyväksikäytettyjen henkilöiden ja muiden erityisen haavoittuvaisessa asemassa olevien henkilöiden** työllistymisen haasteita.

Ihmiskauppa	Haavoittuva asema
Ihmiskauppa on rikos, jossa rikoksenteijä hyödyntää uhrin riippuvaista asemaa tai turvatonta tilaa saattaakseen tämän hyväksikäytön kohteeksi. Ihminen voidaan esimerkiksi pakottaa prostituutioon tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi tai niin sanottuun pakkotyöhön tai muihin ihmisarvoa loukkaaviin olosuhteisiin, kuten kerjäämään tai tekemään rikoksia.	Haavoittuvalla asemalla tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilöllä on yksi tai useampia terveyteen, toimeentuloon, sosiaalisiin suhteisiin tai elinolosuhteisiin liittyviä tekijöitä, jotka haittaavat hänen työllistymistään. Näitä voivat esimerkiksi olla fyysiset tai psyykkiset ongelmat, väkivallan tai hyväksikäytön kokemukset, turvaverkkojen puute, vaikea taloudellinen tilanne tai yksinhuoltajuus.

Seuraavat kysymykset käsittelevät maahanmuuttajataustaisten ihmiskaupan uhrien tai hyväksikäytettyjen henkilöiden työllistymiseen liittyviä yksilöllisiä ja rakenteellisia tekijöitä.

4. Minkälaisia rakenteellisia haasteita olet havainnut hyväksikäyttöä tai ihmiskauppaa kokeneiden henkilöiden työllistymisessä?

	en koskaan	kerran tai kahdesti	useammin
Henkilö ei saa tarvitsemaansa palvelua, koska todellinen palveluntarve ei tule esille (esim. verkostotyön puutteiden tai kieliongelmienvuoksi).	☐	☐	☐
Henkilöllä ei ole enää oikeutta kotoutumispalveluihin, koska hän on oleskellut maassa yli 3 tai yli 5 v.	☐	☐	☐
Henkilö ei saa tarvitsemaansa työllistymistä edistävää palvelua, koska sitä ei ole saatavilla kotoutumisaikana (esim. kuntouttava työtoiminta) tai kotoutumisajan päättymisen jälkeen (esim. kotoutumiskoulutus).	☐	☐	☐
Henkilö ei saa riittävästi yksilöllistä tukea.	☐	☐	☐
Henkilölle ei löydy soveltuvia työkyvyn arvioinnin menetelmiä.	☐	☐	☐
Henkilö saa karenssin, koska hän on irtisanoutunut hyväksikäyttöä harjoittaneesta työpaikasta.	☐	☐	☐
Henkilö saa TE-toimistosta kehotuksen (työtarjous) hakea työpaikkaa hyväksikäyttäjän tai hänen verkostonsa palveluksesta.	☐	☐	☐
Henkilön työlupa on alakohtainen, eikä hän siksi löydä sopivaa työpaikkaa.	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐

5. Eroavatko hyväksikäytön tai ihmiskaupan uhrien työllistymisen haasteet muiden haavoittuvaisten ryhmien (esim. henkilöt, joilla työkykyä alentava sairaus) työllistymisen haasteista?

Kyllä, miten?

Ei

En osaa sanoa

6. Miten paljon seuraavat yksilölliset seikat haittaavat mielestäsi hyväksikäytön tai ihmiskaupan uhrien työllistymistä?

Asteikko: 1 = ei haittaa, 2 = haittaa hieman, 3 = haittaa kohtalaisesti, 4 = haittaa paljon, 5 = haittaa erittäin paljon

	1	2	3	4	5
Henkilön matala koulutustaso	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilö ei osaa suomea, ruotsia tai englantia	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilön tietoteknisten taitojen puute	☐	☐	☐	☐	☐
Kodin ulkopuolisen työkokemuksen puute	☐	☐	☐	☐	☐
Itsetunnon puute	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilön taidot/koulutus/pätevyyydet on hankittu ulkomailla	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilölle ei ole tehty kotoutumissuunnitelmaa eikä häntä ole ohjattu TE-toimistoon	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilön mahdollinen traumatisoituminen ja muut mielenterveydelliset haasteet	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilö pelkää perustellusti oman tai perheensä turvallisuuden puolesta	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
Henkilö kokee oleskelulupaprosessin niin kuormittavana, ettei kykene keskittymään työllistymiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilön välinpitämättömyys työllistymistä kohtaan	☐	☐	☐	☐	☐
Eri riippuvuudet (kuten päihde- tai peliriippuvuus)	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedon puute liittyen yhteiskuntaan, työntekijöiden oikeuksiin ym.	☐	☐	☐	☐	☐
Työntekoon liittyvät fyysiset rajoitteet	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilö ei saa lastenhoitoa järjestymään	☐	☐	☐	☐	☐

7. Miten paljon seuraavat rakenteelliset seikat haittaavat mielestäsi hyväksikäytön tai ihmiskaupan uhrien työllistymistä?

Asteikko: 1 = ei haittaa, 2 = haittaa hieman, 3 = haittaa kohtalaisesti, 4 = haittaa paljon, 5 = haittaa erittäin paljon

	1	2	3	4	5
Yksilöllisten työllistymispalvelujen riittämättömyys	☐	☐	☐	☐	☐
Kuntouttavien kotoutumispalveluiden tai työvoimapalveluiden puute	☐	☐	☐	☐	☐
Sopivien (suorittavien) työpaikkojen riittämättömyys alueellisesti.	☐	☐	☐	☐	☐
Työnteko-oikeuteen ja oleskelulupaan liittyvät ongelmat	☐	☐	☐	☐	☐
Työllistämispalveluja tarjoavien tahojen tietämättömyys ihmiskaupasta ja traumasta	☐	☐	☐	☐	☐
Väestön ja/tai työnantajien ennakkoluulot, stereotyyppit tai rasismi	☐	☐	☐	☐	☐

8. Miten seuraavat tekijät vaikuttavat mielestäsi siihen, että ihmiskaupan uhri tai hyväksikäytetty henkilö päätyy toistamiseen työhön, jossa joutuu hyväksikäytetyksi?

Asteikko: 1 = ei mielestäni vaikuttava tekijä, 2 = vaikuttaa vähän, 3 = vaikuttaa jonkin verran, 4 = vaikuttaa paljon, 5 = vaikuttaa erittäin paljon

	1	2	3	4	5
Henkilön kielitaidon puute	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilön ammattitaidon puute	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilön verkostojen puute Suomessa	☐	☐	☐	☐	☐
Tarve lähettää rahaa kotimaahan	☐	☐	☐	☐	☐
Kiitollisuuden- tai muu velka entiselle työnantajalle, sukulaisille tai yhteisölle	☐	☐	☐	☐	☐
Asuminen on sidottu työnantajaan	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilön itsenäisen selviytymisen haasteet (alentunut toimijuus)	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilön traumatausta	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilön heikko itsetunto ajaa häntä tekemään samanlaisia töitä uudelleen	☐	☐	☐	☐	☐
Valmius kestää hyväksikäyttöä ja huonoja työolosuhteita pysyvän oleskeluluvan toivossa	☐	☐	☐	☐	☐
Tietämättömyys työntekijän oikeuksista, työlainsäädännöstä	☐	☐	☐	☐	☐
Puutteelliset taidot liittyen avoimien työpaikkojen löytämiseen ja työnhakuun	☐	☐	☐	☐	☐
Huonot kokemukset eri viranomaisten kanssa toimimisesta	☐	☐	☐	☐	☐
Viranomaiset eivät tunnista henkilön uudelleenuhriutumisen riskiä	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

Tapauskuvauksia

Tässä osiossa esitellään neljä kuvitteellista tapausta, jossa henkilö on joutunut ihmiskaupan tai hyväksikäytön uhriksi, ja on nyt sinun asiakkaasi. Lue lyhyt kuvaus ja vastaa sen perusteella kuvauksen alla oleviin kysymyksiin.

Tapaus A. Kohtaat työssäsi nigerialaistaustaisen naisen. Hänet pakotettiin prostituutioon Italiassa, ja kuljetettiin eri Euroopan maiden kautta Suomeen kolme vuotta sitten. Suomessa hänet tunnistettiin seksuaaliseen hyväksikäyttöön perustuvan ihmiskaupan uhriksi ja hänet otettiin Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asiakkaaksi. Oleskeluluvan nainen sai noin vuosi sitten, ja kunta ohjasi hänet TE-toimistoon. Naisella on kolmivuotias lapsi. Nainen puhuu auttavasti englantia ja italiaa ja on käynyt kotimaassaan peruskoulun.

9. Arvioi seuraavien seikkojen vaikutusta kuvatun henkilön työllistymiseen (tapaus A)

Asteikko: 1 = ei mielestäni vaikuttava tekijä, 2 = vaikuttaa vähän, 3 = vaikuttaa jonkin verran, 4 = vaikuttaa paljon, 5 = vaikuttaa erittäin paljon

	1	2	3	4	5
Henkilön palveluntarvetta ei tunnisteta	☐	☐	☐	☐	☐
Soveltuva palvelu puuttuu palveluvalikoimasta	☐	☐	☐	☐	☐
Vähäiset resurssit tarjota henkilölle hänen tarvitsemaansa tukea	☐	☐	☐	☐	☐
Verkostotyön ja tiedon jakamisen vähäisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Kuntouttavien palvelujen puute	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
Millään taholla ei ole kokonaisvastuuta henkilön työllistymisvalmiuksista	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilöllä ei oikeutta kotoutumispalveluihin esim. kotoutumisajan ylittymisen vuoksi	☐	☐	☐	☐	☐
Tulkkauspalvelua ei käytetä ja siksi asian kannalta olennaisia seikkoja jää piiloon	☐	☐	☐	☐	☐

10. Mihin seuraavista palveluihin ohjaisit kuvatun henkilön ensisijaisesti? (tapaus A)

Valitse enintään viisi mielestäsi kaikkein tärkeintä palvelua.

- Kotoutumissuunnitelman teko
- Kotoutumiskoulutus
- Kielikurssi
- Valmistava opetus / perusopetus
- Toisen asteen opetus
- Kuntouttava työtoiminta
- Työkokeilu
- Palkkatukityö
- Mentorointi
- Uravalmennus
- Ammatinvalintapsykologin vastaanotto
- Terveystieteiden huolto
- Psykiatriset/psykologiset palvelut
- Lainopillinen neuvonta/oikeusapu
- Poliisi (esim. turvauhan takia)

- Turvakoti
- Rikosuhripalvelut
- Sosiaalitoimi
- Ammattiliitto
- Palkkaturva
- Muu, mikä?

Tapaus B. Kohtaat työssäsi nepalilaissyntyisen kokkina toimineen 50-vuotiaan miehen. Hän työskenteli nepalilaisessa ravintolassa hieman yli viiden vuoden ajan. Noin vuosi sitten ravintolan omistajaa vastaan nostettiin syyte ihmiskaupasta, jossa asiakkaasi on ollut asianomistajana. Mies on tullut Suomeen työluvalla, joten hän ei ole ollut kotoutumispalveluiden asiakkaana. Hän on viettänyt suurimman osan ajastaan töissä ravintolan keittiössä tai työnantajansa järjestämässä majoituksessa. Hän ei ole juurikaan tutustunut suomalaiseen yhteiskuntaan, ei tunne Suomen työläinsäädäntöä eikä osaa suomea yksittäisiä sanoja enempää. Hän puhuu vain nepalia ja hänellä on nepalilainen kokin tutkinto.

11. Arvioi seuraavien seikkojen vaikutusta kuvatun henkilön työllistymiseen (tapaus B)

Asteikko: 1 = ei mielestäni vaikuttava tekijä, 2 = vaikuttaa vähän, 3 = vaikuttaa jonkin verran, 4 = vaikuttaa paljon, 5 = vaikuttaa erittäin paljon

	1	2	3	4	5
Henkilön palveluntarvetta ei tunnisteta	☐	☐	☐	☐	☐
Soveltuva palvelu puuttuu palveluvalikoimasta	☐	☐	☐	☐	☐
Vähäiset resurssit tarjota henkilölle hänen tarvitsemaansa tukea	☐	☐	☐	☐	☐
Verkostotyön ja tiedon jakamisen vähäisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Kuntouttavien palvelujen puute	☐	☐	☐	☐	☐
Millään taholla ei ole kokonaisvastuuta henkilön työllistymisvalmiuksista	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
Henkilöllä ei oikeutta kotoutumispalveluihin esim. kotoutumisajan ylittymisen vuoksi	☐	☐	☐	☐	☐
Tulkkauspalvelua ei käytetä ja siksi asian kannalta olennaisia seikkoja jää piiloon	☐	☐	☐	☐	☐

12. Mihin seuraavista palveluihin ohjaisit kuvatun henkilön ensisijaisesti? (tapaus B)

Valitse enintään viisi mielestäsi kaikkein tärkeintä palvelua.

- Kotoutumissuunnitelman teko
- Kotoutumiskoulutus
- Kielikurssi
- Valmistava opetus / perusopetus
- Toisen asteen opetus
- Kuntouttava työtoiminta
- Työkokeilu
- Palkkatukityö
- Mentorointi
- Uravalmennus
- Ammatinvalintapsykologin vastaanotto
- Terveystieteiden huolto
- Psykiatriset/psykologiset palvelut
- Lainopillinen neuvonta/oikeusapu
- Poliisi (esim. turvauhan takia)
- Turvakoti
- Rikosuhripalvelut

Sosiaalitoimi

Ammattiliitto

Palkkaturva

Muu, mikä?

Tapaus C. Kohtaat työssäsi irakilaistaustaisen miehen, joka on saapunut maahan kolme vuotta sitten alaikäisenä turvapaikanhakijana. Hän teki yötyötä tehdusrakennusten siivoojana, kunnes yritys meni konkurssiin ja sen johtaja poistui Suomesta. Miehellä oli maksettu siivoustyöstä 3,5-4 euron tuntipalkkaa ilman lakiperustaisia lisiä ja hän oli työskennellyt kuutena yönä viikossa klo 21-06 yhtäjaksoisesti kahden vuoden ajan. Viimeiseltä kolmelta kuukaudelta hänelle ei ollut maksettu palkkaa lainkaan. Hän on nyt täysi-ikäinen ja juuri saanut oleskeluluvan. Hän puhuu hieman englantia ja suomea, mutta hänen luku- ja kirjoitustaidoissaan on puutteita.

13. Arvioi seuraavien seikkojen vaikutusta kuvatun henkilön työllistymiseen (tapaus C)

Asteikko: 1 = ei mielestäni vaikuttava tekijä, 2 = vaikuttaa vähän, 3 = vaikuttaa jonkin verran, 4 = vaikuttaa paljon, 5 = vaikuttaa erittäin paljon

	1	2	3	4	5
Henkilön palveluntarvetta ei tunnisteta	☐	☐	☐	☐	☐
Soveltuvan palvelun puuttuminen palveluvalikoimasta	☐	☐	☐	☐	☐
Vähäiset resurssit tarjota henkilölle hänen tarvitsemaansa tukea	☐	☐	☐	☐	☐
Verkostotyön ja tiedon jakamisen vähäisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Kuntouttavien palvelujen puute	☐	☐	☐	☐	☐
Millään taholla ei ole kokonaisvastuuta henkilön työllistymisvalmiuksista	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilöllä ei oikeutta kotoutumispalveluihin esim. kotoutumisajan ylittymisen vuoksi	☐	☐	☐	☐	☐

1

2

3

4

5

Tulkkauspalvelua ei käytetä ja siksi asian kannalta olennaisia seikkoja jää piiloon

14. Mihin seuraavista palveluihin ohjaisit kuvatun henkilön ensisijaisesti? (tapaus C)

Valitse enintään viisi mielestäsi kaikkein tärkeintä palvelua.

- Kotoutumissuunnitelman teko
- Kotoutumiskoulutus
- Kielikurssi
- Valmistava opetus / perusopetus
- Toisen asteen opetus
- Kuntouttava työtoiminta
- Työkokeilu
- Palkkatukityö
- Mentorointi
- Uravalmennus
- Ammatinvalintapsykologin vastaanotto
- Terveystieteiden huolto
- Psykiatriset/psykologiset palvelut
- Lainopillinen neuvonta/oikeusapu
- Poliisi (esim. turvauhan takia)
- Turvakoti
- Rikosuhripalvelut
- Sosiaalitoimi
- Ammattiliitto

Palkkaturva

Muu, mikä?

Tapaus D. Kohtaat työssäsi thaimaalaistaustaisen naisen, joka on muuttanut Suomeen neljä vuotta sitten naituaan miehen, joka omistaa pienen maatilan. Nainen ei osaa suomea, ruotsia tai englantia, mutta lukee ja kirjoittaa sujuvasti omalla äidinkielellään. Hänelle on tehty kotoutumissuunnitelma maahan tulon jälkeen, mutta saatuaan lapsen hän jäi kotiin hoitamaan lasta. Nainen kertoo asioineensa Suomessa ainoastaan miehensä kanssa, ja että ei ole tutustunut yhteenkään miehen perhe-/ystäväpiiriin ulkopuoliseen ihmiseen, sillä hänen elämänsä on ollut erittäin rajoitettua. Puoliso on kontrolloinut häntä käyttämällä väkivaltaa ja uhkailua ja teettänyt hänellä päivittäin useita tunteja raskaita maatilan töitä ilman korvausta. Hänellä ei ole kodin ulkopuolista työkokemusta eikä hänellä ole ollut rahaa käytössään – nainen on saanut kotihoidon tukea, mutta mies on ohjannut sen omalle tililleen ja käyttänyt itse. Nainen oli ohjattu terveyskeskuksesta 3-vuotiaan lapsensa kanssa turvakotiin, ja hän haluaa työllistyä elättääkseen itsensä ja lapsensa.

15. Arvioi seuraavien seikkojen vaikutusta kuvatun henkilön työllistymiseen (tapaus D)

Valitse enintään viisi mielestäsi kaikkein tärkeintä palvelua.

	1	2	3	4	5
Henkilön palveluntarvetta ei tunnisteta	☐	☐	☐	☐	☐
Soveltuva palvelu puuttuu palveluvalikoimasta	☐	☐	☐	☐	☐
Vähäiset resurssit tarjota henkilölle hänen tarvitsemaansa tukea	☐	☐	☐	☐	☐
Verkostotyön ja tiedon jakamisen vähäisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Kuntouttavien palvelujen puute	☐	☐	☐	☐	☐
Millään taholla ei ole kokonaisvastuuta henkilön työllistymisvalmiuksista	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilöllä ei oikeutta kotoutumispalveluihin esim. kotoutumisajan ylittymisen vuoksi	☐	☐	☐	☐	☐

1

2

3

4

5

Tulkkauspalvelua ei käytetä ja siksi asian kannalta olennaisia seikkoja jää piiloon

16. Mihin seuraavista palveluihin ohjaisit kuvatun henkilön ensisijaisesti? (tapaus D)

Valitse enintään viisi palvelua.

- Kotoutumissuunnitelman teko
- Kotoutumiskoulutus
- Kielikurssi
- Valmistava opetus / perusopetus
- Toisen asteen opetus
- Kuntouttava työtoiminta
- Työkokeilu
- Palkkatukityö
- Mentorointi
- Uravalmennus
- Ammatinvalintapsykologin vastaanotto
- Terveystieteiden huolto
- Psykiatriset/psykologiset palvelut
- Lainopillinen neuvonta/oikeusapu
- Poliisi (esim. turvauhan takia)
- Turvakoti
- Rikosuhripalvelut
- Sosiaalitoimi
- Ammattiliitto

Palkkaturva

Muu, mikä?

Toimintatavat

Tässä osiossa on kysymyksiä organisaatiosi toimintatavoista ihmiskaupan uhrien ja hyväksikäytettyjen henkilöiden kanssa tehtävää työtä koskien.

17. Oletko kohdannut työssäsi henkilöä, jonka tiedät olleen ihmiskaupan tai hyväksikäytön uhri?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

18. Mikäli organisaatiosi tiedossa on, että henkilö on ihmiskaupan tai hyväksikäytön uhri, vaikuttaako se työllistämispalveluiden toimintatapoihin mitenkään?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Perustele vastauksesi halutessasi lyhyesti

19. Onko organisaatiossasi seuraavia toimintatapoja?

Valitse ensin "Kyllä", "Ei" tai "En osaa sanoa". Jos kyseinen toimintatapa on mielestäsi tarpeellinen,

merkitse lisäksi "on/olisi mielestäni tarpeellinen".

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa	On/olisi mielestäni tarpeellinen
työntekijä, joka on erikoistunut haavoittuvien ryhmien kanssa työskentelemiseen?	☐	☐	☐	☐
työntekijä, joka on erikoistunut haavoittuvien ryhmien työllistymiseen?	☐	☐	☐	☐
mahdollisuus konsultoida näihin asioihin perehtynyttä henkilöä?	☐	☐	☐	☐
ohjeistuksia, miten toimia tilanteessa, jossa kohtaat ihmiskaupan uhrin tai hyväksikäytetyn henkilön?	☐	☐	☐	☐
tietoa saatavilla ihmiskaupasta tai hyväksikäytöstä?	☐	☐	☐	☐
ollut koulutusta hyväksikäytön ja/tai ihmiskaupan uhrien kanssa toimimisesta viimeisen viiden vuoden aikana?	☐	☐	☐	☐

20. Jos resurssit, kuten aika ja raha eivät olisi esteenä, millaiset palvelut kokisit tärkeiksi ihmiskaupan ja hyväksikäytön uhrien työllistymisen tukemisessa?

Asteikko: 1 = en koe tärkeäksi, 2 = koen hieman tärkeäksi, 3 = koen melko tärkeäksi, 4 = koen tärkeäksi, 5 = koen erittäin tärkeäksi

	1	2	3	4	5
Kuntouttavat kotoutumispalvelut	☐	☐	☐	☐	☐
IT-taitojen opetus	☐	☐	☐	☐	☐
Alakohtaiset suomen/ruotsinkielien opinnot	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilöiden yksilöllinen kohtaaminen työllisyyspalveluissa ilman aikapainetta	☐	☐	☐	☐	☐
Laajemmat resurssit työkyvyn arviointiin	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus omaan ohjaajaan (joka tarjoaa intensiivistä, yksilöityä tukea)	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
Joustavuus palveluihin osallistumisessa	☐	☐	☐	☐	☐
Matalan kynnyksen neuvonta	☐	☐	☐	☐	☐
Tiivis verkostotyö (esim. TE-palveluiden, sosiaalipalveluiden, mielenterveyspalveluiden ja järjestöjen kesken)	☐	☐	☐	☐	☐
Lisäkoulutus työllistämispalveluiden työntekijöille esim. ihmiskaupasta ja traumatisoitumisesta	☐	☐	☐	☐	☐
Palkkatuetun työn resurssien lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tuki yrityksille, jotka työllistävät ihmiskauppaa tai hyväksikäyttöä kokeneita henkilöitä	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus tukea ennaltaehkäisevästi erityisen haavoittuvassa asemassa olevia maahanmuuttajia	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

21. Minkälaiset valmiudet työssäsi/organisaatiossasi on...

Asteikko: 1 = erittäin huonot valmiudet, 2 = huonot valmiudet, 3 = ei hyvät eikä huonot valmiudet, 4 = hyvät valmiudet, 5 = erittäin hyvät valmiudet

	1	2	3	4	5
Tehdä tiivistä verkostoyhteistyötä	☐	☐	☐	☐	☐
Tarjota yksilöllistä tukea	☐	☐	☐	☐	☐
Vastata ihmiskaupan uhrien ja hyväksikäytettyjen ja muiden erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden erityistarpeisiin	☐	☐	☐	☐	☐

Lopuksi

Lopuksi kartoitamme vielä näkemyksiäsi ja mahdollisesti tunnistamiasi hyviä käytäntöjä muutamalla avoimella kysymyksellä. Näihin vastaaminen on vapaaehtoista.

22. Onko tiedossasi hyviä käytäntöjä liittyen ihmiskaupan tai hyväksikäytön uhrien työllistämisen tukemiseen? (huom. "hyvä käytäntö" voidaan tässä tulkita laajasti). Kuvaa käytäntöä alla ja laita mahdollinen linkki lisätietojen saamiseksi.

23. Millaisia vaikutuksia näet työllisyyden kuntakokeilulla mahdollisesti olevan ihmiskaupan tai hyväksikäytön uhrien työllistämistoimiin/-palveluihin?

Halutessasi voit antaa palautetta kyselystä tai tuoda esiin ajatuksiasi teemaan liittyen:

Kiitos vastauksistasi!

Mikäli sinua voi haastatella aiheeseen – etenkin **ihmiskaupan uhrien työllistymiseen** – liittyen, jätä yhteystietosi alla olevaan kenttään. Yhteystietojasi ei yhdistetä kyselyssä antamiisi vastauksiin, ja niitä käytetään vain tämän tutkimuksen haastateltavien yhteydenotoissa maaliskuussa 2021.

Henkilötietojasi käsittelevät vain HEUNIn tähän tutkimukseen osallistuvat asiantuntijat. Sinulla on oikeus saada nähtäväksi tai pyytää poistettavaksi kaikki antamasi henkilötiedot ottamalla yhteyttä HEUNiin (anna-greta.pekkari@om.fi). Henkilötietojasi ei luovuteta kolmansille tahoille.

Nimi

Am-
matti

Kaupunki
/
kunta,
jossa
työskentelet

Puhelinnumero

Sähköpostiosoite

Kommentteja /
lisätietoja